

SLOVO ŠÉFREDAKTORA

Jakkoliv mě v nejrůznějších vyjádřeních na internetu, ale i v písemném styku s mnoha autory, klienty a agenturami mnohdy zarazí časté používání cizokrajných pojmů, jakými jsou například budget, deadline, workshop... ad., po bližším ohledání problematiky se asi budu muset smířit s tím, že změny a výkyvy českého jazyka směrem k anglosaským výrazům prostě představují přirozený vývoj češtiny. Podobně jako v oblasti trhu, i zde zřejmě zasahuje „neviditelná ruka jazyka“.

Zastánci regulace jazyka, ve smyslu regulace do předem nalajnovaných lingvistických kolejí, však budou v budoucnu zřejmě čím dál tím více zplakávat nad výdělkem. Přestože i já patřím k takovým zastáncům a přestože i já jsem vyrůstal v generaci, která dostávala „koule“ za pravopisné chyby, nebráním se názoru, že vývoj češtiny se nezastavil někdy v druhé polovině 20. století.

Školák se totiž již ve školních škamnách přestává řídit vštěpovanými lingvistickými pravidly a používá jazyk své vlastní skupiny. Paradoxně tedy nejsou nositeli vývoje jazyka ti, kdo jeho pravidla formulují a zkoumají, tedy lingvisté-jazykovědci, ale jsou to právě ti jiní, kdo jazykové regulace a pravidla nepotřebují a opouštějí je.

V současné době většina Čechů v běžném životě používá hovorovou češtinu a jen tu a tam, je-li postavena do role mluvit „do televize“ nebo před veřejností, má problém přepnout se do role pravopisně spisovné. Výsostní jsou v tomto směru reportéři různých televizních stanic a jejich používání například středních rodů (města se usnesly..., rozhodnutí se provedly...).

Přesto stále všeobecně respektujeme skutečnost, že spisovná čeština je podoba českého jazyka, která je určena pro používání na oficiální úrovni a má reprezentativní funkci. Používá se při oficiálních příležitostech, v úředních dokumentech, ve školách a... veřejnoprávních médiích. Spisovná čeština vznikla převážně

na základě středočeského nářečí a je dána soustavou pravidel, jejichž dodržování je v určité komunikaci závazné. V oficiálním písemném styku nikoho nezarází, že by rozhodně měl používat spisovnou češtinu, horší je to již v neoficiálním styku – při diskusích na internetu, při chatování apod. Tam už jdou, bohužel, v mnoha případech stranou i gramatická pravidla a prostor dostávají různá hrůzuplná zjednodušení (bilsem tam, to je fpocho... ad.).

Čeština, jakkoliv je ve srovnání s jinými evropskými jazyky poměrně hodně pravidly regulovaným jazykem, není svázána zákonem, jako jsou například slovenština nebo francouzština. Naopak angličtina je různými vydavatelskými domy používána v různých formách, dokonce podle navzájem si konkurujících slovníků, z nichž si potom uživatelé mohou vybrat. Současní lingvisté by si neměli jako až doposud přisvojovat monopol na jedinou správnou češtinu, ale měli by spíše dbát na to, aby se některé hledisko správného jazyka nestalo zbytečně dominantním. To proto, že i ve vývoji jazyka musí hrát svou roli pluralita jazykových forem. Jde o podobný druh plurality, jaká platí například u žebříčku hodnot – to znamená subjektivní vnímání a individuální schopnost, resp. ochota dodržovat pravidla. Však ono se právě touto možností svobodného rozhodování oddělí zrno od plev. Spisovná čeština totiž musí také udržovat něco jako komunikační jednotu ve státním celku a naplňovat funkci srozumitelného sdělení v různorodých situacích. Vždyť proč myslíte, že si například naši politici platí rétorická cvičení? Proč se i někteří političtí pařezové po usídlení na vrcholných funkcích naučili během půlroku docela slušně „mluvit“? Každopádně pro mě bude vždy věrohodnější ten přednášející, který ke mně bude na konferenci nebo na semináři hovořit jazykem spisovným a kultivovaným, se správným používáním všech pravidel češtiny a slangový nebo přiměřeně košilatý výraz užije v přednášce pouze pro její zpestření.

jiri.kohutka@fccgroup.cz

vydavatelství
FCC PUBLIC

SVĚTLO – časopis pro techniky, architektky a projektanty osvětlení, výrobce i dodavatele osvětlovací techniky, pracovníky státní správy, technických služeb a hygienického dozoru, studenty příslušných oborů
ceny v roce 2009:
6krát ročně, cena 52 Kč
roční předplatné 312 Kč,
studenti 252 Kč

objednávky:

www.odbornecasopisy.cz

tel.: 286 583 011-2

AUTOMA – časopis pro výrobce i uživatele automatizační a regulační techniky, konstruktéry, vývojové pracovníky, manažery i studenty SOŠ a VŠ

ceny v roce 2009:
měsíčně, cena 52 Kč
roční předplatné 624 Kč
studenti 504 Kč